12/XI 1887

Кохаму!

477/2317.

Дістав „Львіт" (не знаю для чого 2 прим.? Я оден дав Бережінському), посилку 4 р. і твій лист. За гроші дуже дякую, — Купив гобітиці. Письмо твоє додало мені нового духа, — значиться, „Львіт" не тілько ~~буде~~ дотягне до Кінця сего року, але є й надія, що буде виходити й на другий рік! Тай ще, пишеш, і в більшім обсязі?! — Се би було раз! Значиться, мій Горислав був би скінчений, — а я вже було махнув рукою на него.... Не меньше тішилоб мене й те, як би Фавст був надрукований, найбільше для того, що чень би з виданя прийшла яка користь для „Львіта". Переклад старався робити загально-українського мовою, не зберігаючи ані галицьких форм. Щоб Фавста зовсім гладити до друку, мені ще треба: 1) Правди (обох випусків, для поправленя переводу), 2) Коментаря Дінцера (Канти Олеськови, щоби роздобув, Канте), 3) виданя Фавста Гемпеля (Hempel's Ausg.) с Коментарем Лєнера, котрий прошу тя записати, коли б мало прийти до виданя. Користувати буде (обі части) коло 1 р. — 20 Кр., може троха більше, а може й ні.

Що ти хочеш в солідн-рі надрукувати Боїдадера, се добре, хоть по мойому ліпше було „Вічного жида", — штука ся меньше знакома, а більше „анекдот". Коли б я міг тебе просити, то просив би надрукувати ще сего року всі три штуки: Вічн. жид, Боїдадера і нареченa с Коріфту під спільним написом „Ду и цеїй Поп. Дольф. Ф." На перший н-р. солідного року остала ся би „Кузьня Прометея", котру раджу тобі прочитати важно і побачиш, що за хороша штука.

Такожь добре, що дав в сім н-рі портрет Щедрина. Але де дістанеш біографію? Як нема де інде (в Svetozor певно дуже коротка і побітна), то запиш через Ріхтера або Лукашевича тоту Книжку „Русской библіотеки", де є Щедрин; там є такожь біогр. Книжка не буде дорога, — 80 коп. Що з біографій Гоголя? Ладь сам, тілько з упрядженєм, а хоть би і з виписками із Др-ової „Літ. терат. укр. великор. рус. і галицка". Там про Гоголя богато і гарно написано. Тілько до висказу Др-ова, бачіть то Гоголь і для українства більше зробив, ніж ці лаукр. літератури вроді іс Шевченком, додати би примітку, що хоть Гоголь і зробив богато для пробудженя думок української інтелігенції, то 1) про, являв ці думки в напрямі загально-модські, а шукучи то вел-руськи над, ще відводить українців від українства, ніж без уладу на народність приводить до нового, 2) задля тієї причини що писаня не дійшло до рук укр. народу, як дійшло і доходить твори Шевч., і не могли мати для него прямої вагі. Вирочім як думаєш.

Чи не добре б було, друкуючи Щедрина, подати дещо з що писав в переводі? Я би думав, що не зле було перевести і надрукувати про Уриєна Бурчеєва з Історії одного города. Попускав такі розділ під написом „Наказ, ніе да урѣхи и покаяніе", там є цілий козаче-руський, котрі переведеш би гарну цілість. Замітити треба, що Уриєн Бурчеєв не хто другий як цар Микола. Ціла штука містилась би в 2-ох н-рах і був би нарадним образком теперішних абсолютистичних знагань нового царя.

Я не знаю, чому ти гадаєш, що „Текущі діла" і „На добрачи робітні" сконфіскують. Мені здаєсь, що одно й друге зовсім нема за що конфіскувати. Вирочім в Тек. ділах можеш дещо викинути, а надрукувати їх треба, хоть би аж в 12 н-рі. А „На добрачи" друкуй сьміло! Вирочім про одно й друге побалакай з Лодь.

Що до Критики на Шевч., то в мене гадка ось яка. Ще сего року (в 11 і 12 н-рах) чень би помістився розбір Кавказа, Сну і деяких других політичних котрі я хотів би зібрати в одній статі під Темне царство. А на

рік а вовну від розділ цілий ряд его ніжних типів, а іменно в такім порядку: Катерина, Найманчка, Відьма, Неофіти, Марія. До сего треба мені 1) Кобзаря (краєвого вид., є в бібліот., коби деяк прислав), 2) відомів або будай оригінальних реміне того, що було писано про ті твори. Особливо цікавоб була мені праця того товар., що его роботу в істор.-літер. Кругозорі Ку порівнував Критику на Неофітів Грінченкового і Білоцерківського.

Посилаю тобі Тарасова цілий розд. V і Мислей розд. VIII, — надрукуй уже, бо я би хтів ще дати сего р. оден розділ (VI) Тарас. в двох н-рах, і тоді би написати Конець першої части. А Мислей ще буде два розд. і акурат на н-р по розділові, а розділи будуть довші, тож в сім н-рі друкуй VII і VIII. Шлю також оден галицький образок. Дістав ти від Уніжа лист? Що Цезарко? Чи не залиявся. Я жаль би! Пишеш до него, чи шуканого (Польський) є у відні, чи де, і що буде з обіцяним твором для Світа 50 рублів? Мене дав?

Я думаю, що не злеб було дати ще сего року портрет Мордовцева, а до Конського написати, щоб зладив на той (II-н.р.) оцінку українських праць Мордовцева. Портр. в Вечорові, нитчисна подробиця тамже, а що великор. писав далійки у Дрова „Центр і Україна" (Громада II). А на 12 н-р. давати портрет Неруди або якого другого Чеха, — що ти про це думаєш? Конського мож би на 1-ий н-р. сьвідрому.

От у нас уже зима заходить, працювати по ночі, здалась би лампа столова, а у мене нема. Чи не роскрутив би тамам якого будзденця, щоби що буде стояла, — чи буде, чи не буде.

Мій передуший брат жениться, швидко весіле буде. „Ні ся хлопці ожениться, мо я не думаю, ідуть літа марне с світа, як мет по Дунаю".

Олесова проси, щоб его року кінчив історію старинної доньки. Мені здаєсь, що доміть буде розібрати ще еміґрейтів (De natura rerum) і упадок наук (Naturverachtung). Чи дн. вийшла Книжка? Найлучай! Гроші!

Що с Расоїу? Що з їздом робітницьким? Не вийшло таки дагуло й прогуло? Людо! я буду просити о деякі книжки по економії політичній, — хтів би с сего року розпочати в Світі ряд статей економічних, популярно виложених, щоб з них по кількох літах зложити цілий сістем сусп. економії. Пришлю я нашиску тобі, яких передовім книжок мені потрібно. Олесова анкету до доньоцї й на другий рік, а до Дрова напиши, що буде історичним матеріялом, котрі він обіцяв для „Світа"! Проси го, щоб додержав слова, — Коли б ще не було постачене, то „Світ" наріс би дуже гарний. Конського статю про обрядовання женщин також пиши на слід. рік, а тепер друкуй Пестальоцці. Вірші в Волині менше давати, особливо ліричні в попередній н-рі трохи за богато.

До галицьких образків я гадав би вписати з Скорбних дум „Правдиву Казку", „Я Коли то буде", „Чей хто на світі".

БІБЛІОТЕКА НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА